

ΑΝΑΦΟΡΑ

Αθήνα, 27/11/2021

Του: Κυριάκου Βελόπουλου, Προέδρου Κόμματος, Βουλευτή Λάρισας

ΠΡΟΣ: Τον κ. Πρωθυπουργό
Τον κ. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Τον κ. Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Τον κ. Υπουργό Εσωτερικών
Τον κ. Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών

ΘΕΜΑ: «Αίτημα για σχετική συζήτηση στην Βουλή και απαρίθμηση έξι (6) αιτημάτων από εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους της "Επιτροπής για την Διεκδίκηση επίλυσης του Υδατικού Προβλήματος της Θεσσαλίας" προς διευθέτηση και αναζήτηση λύσεων επί του παγίου προβλήματος της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτινων πόρων του Θεσσαλικού κάμπου»

Κύριε Πρωθυπουργέ, κύριοι, κύριοι Υπουργοί,

Παρακαλούμε για την τοποθέτησή σας επί του επισυναπτόμενου υπομνήματος-αναφοράς, όπως μας προωθήθηκε από την Ειδική Γραμματεία της Βουλής, κατατεθειμένο στην τελευταία από εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους της "Επιτροπής για την Διεκδίκηση επίλυσης του Υδατικού Προβλήματος της Θεσσαλίας", οι συντάκτες του οποίου, αφού επισημαίνουν την σπουδαιότητα και μέγιστη σημασία της αναζήτησης λύσεων επί του παγίου προβλήματος της διαχείρισης των υδάτινων πόρων της Θεσσαλίας, θέτουν υπόψη σας, αφενός, αίτημά τους για συζήτηση στην Βουλή του ανωτέρω προβλήματος, και αφετέρου, απαριθμούν έξι (6) αιτήματα της ανωτέρω Επιτροπής προς την κατεύθυνση της επίλυσής του.

Με δεδομένα όλα τα παραπάνω, και αφού λάβετε υπόψη το συνημμένο στην παρούσα υπόμνημα-αναφορά, σας παρακαλώ να το εξετάσετε και να αποφανθείτε σχετικά.

Ο Αναφέρων Βουλευτής

Κυριάκος Βελόπουλος

Επισυνάπτεται: Αντίγραφο του ως άνω υπομνήματος-αναφοράς

Επιτροπή για την Διεκδίκηση επίλυσης Υδατικού προβλήματος Θεσσαλίας (Ε.Δ.Υ.ΘΕ)

Λάρισα 5 Οκτωβρίου 2021

ΠΡΟΣ : Τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων
Κύριο Κωνσταντίνο Τασούλα
Βασιλίσσης Σοφίας 2-4, 100 21 Αθήνα

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΒΟΥΛΗΣ
Αριθμ. Πρωτ.: 6639
Ημερομ. 06/10/2021

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Σας ενημερώνουμε ότι έχει συσταθεί η Επιτροπή για την Διεκδίκηση επίλυσης Υδατικού προβλήματος Θεσσαλίας (Ε.Δ.Υ.ΘΕ), με σκοπό την ανάδειξη όλων των παραμέτρων του κρίσιμου αυτού ζητήματος (κλιματική κρίση, ασφάλεια από ξηρασία, οικολογική καταστροφή, αρδεύσεις κλπ.), καθώς και την ενεργοποίηση του συνόλου των Θεσσαλών στην προσπάθεια δρομολόγησης των αναγκαίων λύσεων.

Στα πλαίσια αυτά, όσοι υπογράφουμε την συνημμένη ΑΝΑΦΟΡΑ (στα πλαίσια του Κανονισμού της Βουλής, άρθρο 125), ζητούμε αφενός την θέση των συναρμόδιων Υπουργών στα ζητήματα της παρούσης ΑΝΑΦΟΡΑΣ, αφετέρου την συζήτηση του υδατικού ζητήματος και ειδικά των ημιτελών έργων Αχελώου στη Βουλή, με στόχο οριστικοποίηση των πολιτικών αποφάσεων σχετικά με την μεταφορά υδάτων (εκτροπή) από τον ποταμό Αχελώο, δεδομένου ότι αυτά τα έργα, δυστυχώς, επί πολλά χρόνια παραμένουν εγκαταλειμμένα.

Παρακαλούμε για τις ενέργειές σας.

Με εκτίμηση

Για την Ε.Δ.Υ.ΘΕ

Γέμτος Φάνης, ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας,

(fanis.gemtos@gmail.com)

Γιαννακός Κώστας, Πρόεδρος Γεωπονικού Συλλόγου Λάρισας,

(konstantinos.giannakos@yahoo.com)

Κοτσιμπογεώργος Ηλίας, Πρόεδρος Οικονομικού Επιμελητηρίου Θεσσαλίας,

(ilias@kotsibo.gr)

Ντογκούλης Δημήτρης, Πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/ΚΕ (dogoulisd@yahoo.gr)

**Επιτροπή Διεκδίκησης επίλυσης
Υδατικού προβλήματος Θεσσαλίας
(Ε.Δ.Υ.ΘΕ)**

Λάρισα 25 Σεπτεμβρίου 2021

Αναφορά

Προς : Πρόεδρο Βουλής των Ελλήνων κ. Κωνσταντίνο Τασούλα

Κοιν. : Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Κ. Σκρέκα
Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών κ. Κ. Καραμανλή
Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Σπ. Λιβανό
Υπουργό Επικρατείας κ. Γ. Γεραπετρίτη
Γεν. Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων κ. Κ. Αραβώση

Α. Το υδατικό πρόβλημα της Θεσσαλίας

Τα νερά για την Θεσσαλία αποτελούσαν ανέκαθεν το καθοριστικό στοιχείο για την ασφάλεια της ζωής και των περιουσιών των κατοίκων της, για την ισορροπία των οικοσυστημάτων της καθώς και για τις προοπτικές βιώσιμης ανάπτυξης στην περιοχή μας.

Παρά τις μεγάλες οικονομικές, τεχνολογικές αλλά και κοινωνικές αλλαγές που υπήρξαν στη χώρα μας, το πρόβλημα των υδάτων της Θεσσαλίας παραμένει άλυτο.

Ειδικά κατά τις τελευταίες τρεις δεκαετίες η κατάσταση επιδεινώνεται με ταχείς ρυθμούς, σε πλήρη δυσαναλογία με τις, έστω περιορισμένης κλίμακας, παρεμβάσεις (τεχνικά έργα). Συνεχίζεται η ανεπαρκής έως καταστροφική διαχείριση των υδάτων, η κακή κατάσταση μεγάλου αριθμού των υδάτινων οικοσυστημάτων, ενώ παραμένει ως κύριο χαρακτηριστικό το μονίμως ελλειμματικό υδατικό ισοζύγιο στο ΥΔ Θεσσαλίας.

- ❖ Η **κλιματική κρίση** αναμφισβήτητα διαμορφώνει νέες, αποφασιστικής σημασίας, συνθήκες αβεβαιότητας και απειλών στη Θεσσαλία, που εντελώς συνοπτικά συνίστανται σε αύξηση της θερμοκρασίας, λιγότερες βροχοπτώσεις, ακραία φαινόμενα, πολλές πλημύρες, μικρότερες αξιοποιήσιμες ποσότητες νερού ακόμη και για το ίδιο ύψος βροχοπτώσεων (μειωμένη απορρόφηση από το έδαφος), αποδυνάμωση κύκλου νερού, διαδοχικά έτη ξηρασίας (εποχές ξηρασίας) τα οποία στον τρέχοντα αιώνα αναμένεται, σύμφωνα με τους επιστήμονες, να είναι διπλάσια εκείνων του 20^{ου} αιώνα. Τα

παραπάνω, όπως είναι αυτονόητο, επιφέρουν επέκταση της ερημοποίησης και της διάβρωσης των εδαφών, διεύρυνση του υδατικού ελλείμματος της Θεσσαλίας, ένταση των φαινομένων εξάτμισης, μείωση των αποθεμάτων «μπλέ» νερού, καταστροφικές καταστάσεις στην παραγωγική διαδικασία, κατακόρυφη αύξηση της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας κατά τους θερινούς μήνες κ.α.

Και όπως δηλώνει ο καθηγητής Γεωπονίας κ. Ν. Δαναλάτος, μέλος της πρόσφατα συσταθείσης Επιτροπής καταπολέμησης της Ερημοποίησης, το φαινόμενο αυτό «ήδη συντελείται» και κάνει την πολύ ανησυχητική διαπίστωση ότι *«με την άνοδο της μέσης θερμοκρασίας και της εξατμισοδιαπνοής είναι ορατός κίνδυνος στο κοντινό μέλλον να μην μπορούν να καλλιεργηθούν σιτηρά»* (ΜΜΕ 8/9/2021).

Δυστυχώς όμως, ο βαθμός συνειδητοποίησης και ενεργοποίησης των οργάνων της Πολιτείας είναι αντιστρόφως ανάλογος με την κρίσιμότητα της κατάστασης και των αδιεξόδων που προκύπτουν. Και επειδή παρατηρούμε ότι συχνά οι κυβερνήσεις ανακοινώνουν και λαμβάνουν σταδιακά μέτρα συνολικά για την μείωση των εκπομπών αερίων που συμβάλλουν στις κλιματικές αλλαγές, εφαρμόζοντας νέα μοντέλα ενεργειακής παραγωγής (πχ. απολιγνιτοποίηση, αιολικά – φωτοβολταϊκά κλπ.), επισημαίνουμε ότι αυτό δεν είναι αρκετό. Η θωράκιση απέναντι στην κρίση απαιτεί «επαναστατικές» αλλαγές στον τρόπο ζωής αλλά και παραγωγής, ενδεχόμενα συγκρούσεις με κατεστημένες λογικές και βεβαίως επανεξέταση των υφιστάμενων υποδομών στις νέες συνθήκες.

- ❖ Παραμένουν οι **κίνδυνοι σημαντικών καταστροφών** από επαναλαμβανόμενες πλημμύρες στην λεκάνη απορροής Πηνειού. Πέρα από επιμέρους επεμβάσεις, όπως για παράδειγμα συντήρηση παλαιών και δημιουργία νέων αντιπλημμυρικών έργων τοπικού χαρακτήρα, μέγιστη και κρίσιμης σημασίας αναμένεται να είναι η συμβολή ταμιευτήρων νερού περιμετρικά της Θεσσαλίας (Σκοπιά Φαρσάλων, Νεοχώρι, Πύλη Τρικάλων, Μουζάκι κλπ.) που θα συγκρατούν τα νερά κατά την διάρκεια των πλημμυρών, και κατά την κρίσιμη στιγμή θα αποτρέπουν να προστίθενται μεγάλες ποσότητες νερού μεταφερόμενες από τα ημιορεινά, περιορίζοντας με τον τρόπο αυτό αποφασιστικά την καταστροφική τους δράση.
- ❖ Παραμένει ως κυρίαρχο θέμα για την Θεσσαλία η **ΑΣΦΑΛΕΙΑ των κατοίκων** από τις δραματικές επιπτώσεις που μπορεί να έχουν στην ζωή τους, στο εισόδημά τους και τελικά στην ίδια την επιβίωση τους στην περιοχή, τα φαινόμενα της έντονης λειψυδρίας, της ανομβρίας και της παρατεταμένης ΞΗΡΑΣΙΑΣ.

Σε περίπτωση παρατεταμένης ξηρασίας, απαιτείται η διασφάλιση ισχυρών υδατικών αποθεμάτων, που σήμερα δυστυχώς δεν υφίστανται.

Τα ύδατα που θα ταμιευτούν θα χρησιμοποιηθούν για πολλαπλές χρήσεις (αρδεύσεις, υδρεύσεις, αποκατάσταση οικολογικής ισορροπίας κ.α). Οι επανειλημμένες προτάσεις μας για εκπόνηση ενός masterplan και για σταδιακή υλοποίηση όλων αυτών των αναγκαίων έργων ταμίευσης αλλά και των συναφών δράσεων εξοικονόμησης νερού, δυστυχώς έως σήμερα αγνοούνται με εκκωφαντικό τρόπο.

- ❖ Το μέγιστο όμως πρόβλημα συνίσταται στην **«αφανή» οικολογική καταστροφή** που συντελείται κατά τις τελευταίες δεκαετίες και που, δυστυχώς, δεν ευαισθητοποίησε όσο θα έπρεπε ούτε τους φορείς της περιοχής ούτε τις κυβερνήσεις.

Οι σχετικές υπουργικές αποφάσεις «επιβάλλουν» την αναπλήρωση των υδάτων αυτών και την σταδιακή αποκατάσταση της ισορροπίας στα οικοσυστήματα, με την υποχρέωση της Πολιτείας να επανατροφοδοτήσει (τεχνητός εμπλουτισμός) τους υδροφορείς, μειώνοντας σταδιακά το έλλειμμα έως την πλήρη αποκατάστασή τους και αποκρούοντας τους κινδύνους υφαλμύρυνσης που απειλούν πολλές περιοχές.

Δυστυχώς, τίποτε απολύτως δεν κινείται στην κατεύθυνση αυτή, αντίθετα το έλλειμμα διευρύνεται ενώ την ίδια στιγμή η Θεσσαλία αντιμετωπίζει εμφανώς σοβαρούς κινδύνους ερημοποίησης.

Τα προβλήματα που περιγράψαμε μπορούν μεσοπρόθεσμα να αντιμετωπισθούν με ταυτόχρονες δράσεις προς δύο κατευθύνσεις :

Αφενός με την επίμονη εφαρμογή ενός προγράμματος εξοικονόμησης νερού, με στόχο την μείωση των καταναλώσεων τουλάχιστον κατά 15% - 20%, αφετέρου με την σταδιακή μείωση των αντλήσεων, αξιοποιώντας συνδυαστικά όλες τις προσφερόμενες δυνατότητες ταμίευσης, ώστε να επιτευχθεί η ανατροπή αναλογίας χρήσης υπόγειων έναντι επιφανειακών υδάτων.

Ειδικά η επίτευξη του στόχου της εξοικονόμησης νερού συνεπάγεται την εκπόνηση και εφαρμογή ενός σχεδίου κυρίως για αντικατάσταση των απαρχαιωμένων έργων μεταφοράς (ανοικτοί αγωγοί χωρίς επένδυση, χωρίς συστηματική συντήρηση κλπ.), ώστε η διανομή και διαχείριση του νερού να γίνεται, ει δυνατόν, με κλειστούς αγωγούς και νέας γενιάς «έξυπνα» δίκτυα άρδευσης.

Επιβάλλεται επίσης η θέσπιση κανόνων ελέγχου, μετρήσεις κατανάλωσης νερού, καλή διοίκηση κ.α.

Όσο επίμονα και συστηματικά οφείλουμε να επικεντρώσουμε την προσπάθειά μας στο σκέλος της ζήτησης, άλλο τόσο θα πρέπει να εξαντλήσουμε ΟΛΕΣ ΑΔΙΑΚΡΙΤΩΣ και χωρίς εξαιρέσεις, τις

δυνατότητες που μας προσφέρονται στο σκέλος της προσφοράς. Αλλιώς οδηγούμαστε αντικειμενικά σε περαιτέρω υπερεκμετάλλευση των υπόγειων υδροφορέων.

Ανάλογα θετικά αποτελέσματα θα επέλθουν και στην προστασία των επιφανειακών υδατικών οικοσυστημάτων (ποτάμια, λίμνες), τα οποία κάθε χρόνο κατά την αρδευτική περίοδο «στεγνώνουν», δηλαδή καταστρέφεται το οικοσύστημα και επανέρχεται μερικώς κατά την περίοδο των βροχών. Και όλα αυτά συμβαίνουν επειδή τα πάντα υποτάσσονται χωρίς εναλλακτική διέξοδο στην κάλυψη των αναγκών της γεωργίας, ενώ οι καταστροφές που προκαλούνται καθιστούν τους αγρότες μας «θύτες» και «θύματα» ταυτόχρονα.

Συνοπτικά, με τα έργα ταμιεύσεων και μεταφοράς επιφανειακών νερών θα μπορέσουμε να υποκαταστήσουμε ένα σημαντικό αριθμό γεωτρήσεων και ταυτόχρονα να προστατεύσουμε το περιβάλλον μας, αποφεύγοντας με τον τρόπο αυτό να μειώσουμε αρδευόμενες παραγωγικές εκτάσεις, να φτωχοποιήσουμε χιλιάδες αγροτικά νοικοκυριά και, να ακυρώσουμε την διαμόρφωση συνθηκών μιας βιώσιμης και αποδοτικής Γεωργίας, δηλαδή όλα αυτά που οδηγούν σε ερημοποίηση της Θεσσαλίας.

- ❖ Σε ότι αφορά στην Γεωργία, ήδη ο τομέας αυτός παραμένει σε σημαντικό βαθμό ανυπεράσπιστος μπροστά σε απειλές που μας υπερβαίνουν, όπως πιθανές κρίσεις γεωπολιτικού χαρακτήρα (πχ. πριν λίγα χρόνια με την διένεξη Ουκρανίας - Ρωσίας), αβεβαιότητες από καιρικές συνθήκες, κρίσεις που συνδέονται με τις αγορές / τιμές προϊόντων, ενεργειακές κρίσεις κ.ο.κ.

Στην Θεσσαλία, όπου η Γεωργία απορροφά που απορροφά πάνω από το 95% της συνολικής κατανάλωσης νερού, παρατηρείται η απουσία στοχευμένης πολιτικής για εξασφάλιση νερών άρδευσης και μείωση του κόστους παραγωγής, για υποκατάσταση του καταστροφικού μοντέλου των υπεραντλήσεων μόνιμων αποθεμάτων από τους υπόγειους υδροφορείς, με συνέπεια αρνητικά αποτελέσματα τόσο στο εισόδημα όσο και στην παραμονή νέων αγροτών στον τομέα αυτό.

Ειδικά για το εισόδημα σημειώνουμε ότι σήμερα ο κύκλος εργασιών της Θεσσαλικής Γεωργίας φτάνει τα 300 €/στρ. (έναντι 200€/στρ. της χώρας) και στηρίζεται στην άρδευση του 50% των καλλιεργούμενων εκτάσεων.

Στόχος πρέπει να είναι η διατήρηση αυτών των αρδευόμενων εκτάσεων (έως 2,5 εκατ. στρέμματα).

[Ας σημειωθεί ότι ο συνολικός αριθμός των υφισταμένων γεωτρήσεων ανέρχεται σε 33.000 περίπου (σημ. το 1975 ήταν μόνο 6.871), η συνολική επενδυμένη δαπάνη για αυτές ανέρχεται στο εκπληκτικό

ποσό του 1 δις ευρώ, ενώ η ετήσια κατανάλωση ενέργειας από την λειτουργία τους υπολογίζεται σε 700 GWh, που ισοδυναμεί με το διπλάσιο της παραγωγής ενός ΥΗΕ ισοδύναμου της Μεσοχώρας (όταν αυτό τεθεί σε λειτουργία).]

- ❖ Σημαντική για την Θεσσαλία, με βάση και τα γεωμορφολογικά της χαρακτηριστικά, είναι η προοπτική παραγωγής «πράσινης» ενέργειας μέσω της υδροηλεκτρικής αξιοποίησης των υδάτων του Αχελώου και ειδικότερα των Ταμιευτήρων Μεσοχώρας και Συκιάς. Ειδικά στη Συκιά, ανεξάρτητα από την μεταφορά ή όχι υδάτων στον θεσσαλικό κάμπο, προσφέρονται όλες οι απαραίτητες προϋποθέσεις για «διπλή» παραγωγή ενέργειας, αφενός προς τον ρου του Αχελώου, αφετέρου προς την λεκάνη Πηνειού (περιοχή Μουζακίου, σύστημα άντλησης – ταμίευσης), κάτι που εξασφαλίζει την «αποθήκευση» ηλεκτρικής ενέργειας με απόλυτα οικολογικό τρόπο.

Οι σύνθετες δράσεις που, εντελώς συνοπτικά, περιγράψαμε, απαιτούν υπέρβαση της επί χρόνια στασιμότητας γύρω από το υδατικό της Θεσσαλίας.

Επιβάλλεται επείγοντως να υπάρξει αποφασιστική πολιτική βούληση, πολιτικό σχέδιο, διοικητικός συντονισμός στην κατεύθυνση μιας υγιούς και ορθολογικής διαχείρισης των υδάτων, παράλληλα με τον αναγκαίο θεσμικό εκσυγχρονισμό και βελτίωση της λειτουργίας του τομέα διαχείρισης υδάτων καθώς και την δημιουργία κρατικού φορέα διαχείρισης με συμμετοχή των χρηστών (ύδρευση, άρδευση βιομηχανία, ενέργεια, κλπ.), όπως συμβαίνει σε πλήθος άλλων χωρών στην ΕΕ.

Μόνο έτσι θα αποκτήσουν ουσιαστικό περιεχόμενο και οι μελέτες που εκπονούνται για το Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτων, που, όπως είπε πρόσφατα στη Βουλή η Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής κατά της Ερημοποίησης, στη χώρα «έχουμε σχέδια διαχείρισης υδατικών διαμερισμάτων, έχουμε τις μελέτες, αλλά προφανώς έχουμε μείνει στο σχέδιο».

Συμπερασματικά, στο ευαίσθητο πρόβλημα των υδατικών πόρων στη Θεσσαλία, η Πολιτεία δεν έχει ακόμη αποκτήσει τον κατάλληλο βηματισμό, δρα και κινείται αποσπασματικά, χωρίς να «διαβάζει» συνολικά την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί στην περιοχή.

B. Η πρόσθετη ενίσχυση του υδατικού δυναμικού της ΛΑΠ Πηνειού από την ΛΑΠ Αχελώου

Είναι γνωστές οι δύο πολιτικές «γραμμές» που έχουν παραχθεί για το θέμα αυτό τα τελευταία 45 χρόνια (από την δεκαετία 1970 !), καθώς και η παντελής απουσία σύγκλισης των δύο αντικρουόμενων απόψεων. Η ιδέα της (πρόσθετης) ενίσχυσης της ΛΑΠ Πηνειού και τα αντίστοιχα έργα (φράγμα Συκιάς και σήραγγα) έχουν επανειλημμένα έως σήμερα διχάσει Κυβερνήσεις (χαρακτηριστική η αντίθεση ανάμεσα στα Σχέδια Διαχείρισης 2014 και 2017).

Ακόμη και στο ΣΤΕ υπήρξαν πολλές φορές αλληλοσυγκρουόμενες απόψεις των δικαστών όταν επρόκειτο να εκδώσουν μία απόφασή τους, με καταγραφή εντυπωσιακά διαφορετικών εκτιμήσεων σε θέματα παραβίασης του Συντάγματος, των νόμων του κράτους, των ευρωπαϊκών οδηγιών, ακόμη και ως προς την «υπέρβαση» ή όχι του ρόλου και των ορίων του Ανώτατου Δικαστηρίου !

Επιτρέψτε μας όμως να ισχυριστούμε ότι, η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί, δεν είναι δυνατόν να παραμείνει σε αυτήν την καταστροφική ασταθή ισορροπία και στην εκτός πάσης λογικής στασιμότητα στα έργα αυτά. Αντίθετα υπάρχει μια σειρά λόγων που επιβάλλει την οριστικοποίηση των αποφάσεων της Πολιτείας σχετικά με τα έργα αυτά και την άμεση εγκατάλειψη του «μετέωρου βήματος».

Συνοπτικά :

1. Με την σημερινή, επί πολλά χρόνια, στασιμότητα, ο ποταμός Αχελώος στη θέση Συκιά εμποδίζεται να οδηγηθεί σε μια φυσιολογική λειτουργία. Ένας τεράστιος όγκος χωματισμών (προφράγμα) και σκυροδεμάτων (εκχειλιστής κλπ.) έχουν αποκλείσει την κοίτη του και η ροή των υδάτων πραγματοποιείται από παράπλευρες σήραγγες εκτροπής (οι οποίες σημειωτέο κατασκευάστηκαν για να έχουν προσωρινό χαρακτήρα), με περιορισμένη πλέον την αρχική διατομή τους λόγω εκτεταμένης έμφραξης τους. Για να υπερβούμε αυτή την απαράδεκτη κατάσταση προσφέρονται ΔΥΟ ΜΟΝΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ.

Η πρώτη είναι η άμεση ολοκλήρωση των έργων και η δημιουργία τεχνητής λίμνης (σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό).

Η δεύτερη συνίσταται στην καθαίρεση όλων των έργων και την απομάκρυνση χωματισμών και σκυροδεμάτων, με παράλληλη αποκατάσταση του τοπίου. Άλλη εναλλακτική δεν υπάρχει, ούτε βεβαίως μπορεί να γίνει αποδεκτή η συνεχής παράταση αυτής της θλιβερής εκκρεμότητας που παρατηρείται από το 2010 και μετά.

Επιβάλλεται συνεπώς η ταχεία απεμπλοκή του θέματος με λήψη οριστικών αποφάσεων για τα έργα.

2. Δημιουργούνται ιδιαίτερα αυξημένοι κίνδυνοι καταστροφών στην κοιλάδα Αχελώου με σοβαρές πιθανότητες απώλειας ανθρώπινων ζωών και περιουσιών.

Το 2019, κατ' εντολή του Υπουργείου Υποδομών, οι σύμβουλοι Γ. Ντουνιάς και Ι. Καραβοκύρης παρέδωσαν νέα έκθεση για την κατάσταση στο έργο Συκιάς και τις προτάσεις τους. Στην έκθεση αναφέρονται : «*Η παραμονή των έργων αυτών ...για χρονικό διάστημα κατά πολύ μεγαλύτερο από το αρχικώς σχεδιασθέν δημιουργεί **αυξημένους κινδύνους** για στοιχεία των έργων και πρόκληση μεγάλων καταστροφών στις κατάντη περιοχές*», «*...καταστροφικές συνέπειες στην κοιλάδα Αχελώου κατάντη*» ενώ, όπως σημειώνουν, «*...διαπιστώνεται επιδείνωση των συνθηκών ασφάλειας των ημιτελών έργων*».

Επίσης σημειώνεται ότι : «*Σε περίπτωση ...θραύσης των προφραγμάτων, πέραν της μεγάλης οικονομικής ζημίας στο έργο, θα προκληθεί ανεξέλεγκτη πλημμύρα με πιθανές συνέπειες : Καταστροφή των γεφυρών Κοράκου, Αυλακίου και Τέμπλας, καταστροφές στο μικρό υδροηλεκτρικό φράγμα Δαφνοζωνάρας, καταστροφή κτισμάτων εκατέρωθεν και πλησίον της κοίτης....*».

Τέλος οι σύμβουλοι πρότειναν στην τότε πολιτική ηγεσία του Υπουργείου «*...η απόφαση για την τύχη του φράγματος θα πρέπει να ληφθεί αμέσως*» καθώς και «*εάν αποφασιστεί η μη κατασκευή φράγματος στη θέση αυτή τότε η άρση της επικινδυνότητας θα γίνει με την απομάκρυνση των προφραγμάτων και την αποκατάσταση της ροής στην κοίτη του ποταμού*» ενώ «*το κόστος της λύσης αυτής θα είναι σημαντικό λόγω των μεγάλων όγκων που θα πρέπει να απομακρυνθούν*».

Εξίσου σημαντικοί είναι και οι κίνδυνοι που απορρέουν από το εγκαταλειμμένο έργο της σήραγγας μεταφοράς (από τον ταμιευτήρα Συκιάς προς Μουζάκι) μήκους 17,8 χιλιομέτρων, πλήρως διανοιγμένης (από την δεκαετία του 2000) και ολοκληρωμένης κατά το 1/3 της εσωτερικής επένδυσης, που έγινε με προκατασκευασμένα στοιχεία από σκυρόδεμα.

Το συνολικό ποσοστό υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου του έργου ανέρχεται στο 85%, ενώ πολλά από τα προκατασκευασμένα στοιχεία παραμένουν εδώ και δεκαπέντε χρόνια έξω από την σήραγγα, έτοιμα προς τοποθέτηση (!). Ήδη σε αρκετά σημεία της σήραγγας έχουν παρατηρηθεί και συνεχίζουν να δημιουργούνται σημαντικές καταπτώσεις και, τουλάχιστον σε ένα σημείο, η σήραγγα σήμερα είναι εντελώς απροσπέλαστη.

Αυτό σημαίνει ότι, λόγω των ιδιαίτερα σοβαρών κινδύνων για απώλεια ανθρώπινων ζωών, την καταστροφή ιδιωτικών περιουσιών και της καταστροφής δημόσιας περιουσίας (κατάρρευση σήραγγας), το Υπουργείο Υποδομών οφείλει ΑΜΕΣΑ να εξετάσει την συνέχιση των

εργασιών επένδυσης στο εσωτερικό της σήραγγας για προφανείς λόγους δημοσίου συμφέροντος.

Συνεπώς αποτελεί μονόδρομο η άμεση έναρξη των διαδικασιών ώστε η σήραγγα αυτή να ολοκληρωθεί το ταχύτερο (έργα σκυροδέματος στην είσοδο, θέση «Πετρωτό» της περιοχής του ποταμού Κουμπουργιαννίτη και στην έξοδο, θέση «Δρακότρυπα» της περιοχής Μουζακίου, ώστε στη συνέχεια να προσαρμοστούν τα προβλεπόμενα θυροφράγματα), έργο κόστους περίπου 60 εκατομμυρίων ευρώ (δες εκτίμηση από μελέτες Σχεδίων Διαχείρισης Υδάτων Θεσσαλίας).

3. Η στασιμότητα σχετικά με τα έργα Αχελώου αποτελεί εκτός των άλλων έναν ιδιότυπο ανασταλτικό παράγοντα στην επίλυση του υδατικού – οικολογικού προβλήματος της Θεσσαλίας, εφόσον η συζήτηση για αυτό πολύ συχνά εκτρέπεται στην γνωστή αντιπαράθεση για τα έργα Αχελώου, δημιουργώντας συγχύσεις στην κοινή γνώμη.

Όλα αυτά παρεμποδίζουν την ουσιαστική διαβούλευση για το πραγματικό ζήτημα και βεβαίως προσφέρει την δυνατότητα για δημιουργία εντυπώσεων, αλλά και καλλιέργεια τοπικιστικών αντιπαράθεσεων σε κάποιους, λίγους έστω, πολιτικούς και αυτοδιοικητικούς παράγοντες.

Θεωρούμε ότι μία οριστική πολιτική απόφαση για την συνέχιση ή την καθαίρεση των έργων, θα είχε μία «απελευθερωτική» διάσταση και θα έδινε ώθηση στην εφαρμογή ενός ελπιδοφόρου προγράμματος επίλυσης των υδατικών προβλημάτων μας.

Τότε μόνο, πιστεύουμε, ότι τα Σχέδια Διαχείρισης θα πάψουν να αποτελούν «Σχέδια επί χάρτου» και αντικείμενο πολιτικών αντιπαράθεσεων και θα αποτελέσουν σημαντικό εργαλείο υλοποίησης δράσεων και έργων.

- Γ. Για όλα όσα αναφέραμε υπάρχει ένας και μόνο τρόπος υπέρβασης των αδιεξόδων που έχουν δημιουργηθεί και αποκατάστασης της κανονικότητας.

ΖΗΤΟΥΜΕ

να γίνει μία σχετική συζήτηση στη Βουλή, όπου θα παρατεθεί το σύνολο των στοιχείων για τα έργα (οικονομικά, τεχνικά, περιβαλλοντικά), θα αναπτυχθούν όλες οι αιτιάσεις, ένθεν και ένθεν, με στόχο να υπάρξει (ελπίζουμε) μια σαφής απόφαση, που θα αποτελεί γνώμονα για τις ενέργειες της σημερινής αλλά και των επομένων Κυβερνήσεων, αφήνοντας πίσω μας την απραξία και την νοσηρή πραγματικότητα του παρελθόντος.

Δ. Οι διεκδικήσεις μας συνοπτικά

- Εκπόνηση και εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου σχεδίου για την ασφάλεια της Θεσσαλίας από φαινόμενα λειψυδρίας και ξηρασίας με την δημιουργία υδατικών αποθεμάτων.
- Εκπόνηση και επείγουσα εφαρμογή σχεδίου οικολογικής αποκατάστασης των επιφανειακών οικοσυστημάτων (ποτάμια, λίμνες) και κυρίως των υπογείων υδροφορέων του Θεσσαλικού κάμπου, που σήμερα ουσιαστικά στηρίζουν κατά 70% τις αρδεύσεις και χαρακτηρίζονται από συνεχή επιδείνωση και καταστροφή των οικοσυστημάτων.
- Εξασφάλιση των υδατικών αναγκών σε αρδεύσεις όλων των καλλιεργούμενων εκτάσεων που σήμερα αρδεύονται μερικώς ή ολικώς, με την δημιουργία νέων ταμιευτήρων, στα πλαίσια της ενίσχυσης του αγροτοδιατροφικού τομέα (που όλες οι κυβερνήσεις υπόσχονται) και ενίσχυσης του εισοδήματος των αγροτών.
- Για την εξυπηρέτηση όλων των παραπάνω στόχων απαιτείται η εκπόνηση και στην συνέχεια η σταδιακή εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου πλάνου (master plan) έργων και ενέργειων σε συνδυασμό με την ανάπτυξη Εθνικής αγροτικής πολιτικής για αύξηση της παραγωγικότητας της γεωργίας και κτηνοτροφίας.
- Εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου διαχείρισης υδάτων, δημιουργία κρατικού φορέα διαχείρισης σε κάθε υδατικό διαμέρισμα με την συμμετοχή όλων των χρηστών νερού, ενίσχυση των δομών και υπηρεσιών στον τομέα υδάτων.
- Ενεργοποίηση των διαδικασιών επανεκκίνησης και των εργασιών ολοκλήρωσης του ημιτελούς ταμιευτήρα Συκιάς επί του Άνω Αχελώου, επικαιροποίηση του σχεδιασμού του έργου για την μέγιστη δυνατή παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας (ΥΗΕ).

Σεπτέμβριος 2021

Όσοι συνυπογράφουμε την παρούσα αναφορά, μέλη της Επιτροπής για την Διεκδίκηση επίλυσης Υδατικού προβλήματος Θεσσαλίας (Ε.Δ.Υ.ΘΕ), εξουσιοδοτούμε τους κ.κ. Γέμτο Φάνη, ομότιμο καθηγητή Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και Γιαννακό Κώστα Πρόεδρο Γεωπονικού Συλλόγου Λάρισας να παραδώσουν την αναφορά μας στον Πρόεδρο της Βουλής.

1. Αλεξάκος Φώτης, πρώην Νομάρχης, πρώην Δήμαρχος Καρδίτσας,
2. Αρχοντής Δημήτρης, πρ. Δήμαρχος Καρδίτσας.
3. Αρχοντής Χαρίλαος, Αγρότης, (Μπλότση 15 – Αμπελώνας Λάρισας, 40400)
4. Αναγνωστόπουλος Βασίλης, πρ. Νομάρχης Καρδίτσας
5. Γέμτος Φάνης, ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας,
6. Γιαννακος Κώστας, Πρόεδρος Γεωπονικού Συλλόγου Λάρισας,
7. Καλαφουντζής Γιανγιώτης, Πρoεδρος Συνεταιρισμού αγροτών Θεσσαλίας «ΘΕΣγη»,
8. Κοτσιμπογεώργος Ηλίας, Πρόεδρος Οικονομικού Επιμελητηρίου Θεσσαλίας,
9. Κυριάκης Γιώργος, Πρόεδρος Γεωπονικού Συλλόγου Τρικάλων.
10. Κυρίτσης Κώστας, Πρόεδρος Γεωπονικού Συλλόγου Καρδίτσας,
11. Κυρίτσης Νικόλαος, μέλος ΔΣ Αγροτικού Συν/σμού Θεσσαλών Τοματοπαραγωγών,
12. Λάμπρος Κων/νος, Πρόεδρος Γεωπονικού Συλλόγου Μαγνησίας,
13. Μαρκινός Αθανάσιος, Πρόεδρος ΤΟΕΒ Ταισιωπού.
14. Μπαρμπούτης Τάσος, μέλος ΔΣ ΕΘΕΜ,
15. Ντογκούλης Δημήτρης, Πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/ΚΕ,
16. Παπαδόπουλος Φώτης, Πρόεδρος Αγροτικού Συνεταιρισμού Λαρισαίων Αγροτών,
17. Τζανακούλης Κώστας, πρ. Δήμαρχος Λαρισαίων.
18. Γισιούρης Δημήτρης, Πρόεδρος ΤΟΕΒ Πηνειού
19. Χονδρονάσιος Αλέκος – Αντιδήμαρχος Κιλελέρ,